Avaandmete seletuskiri

Piirikontrolli andmekogu

(PIKO)

Politsei- ja Piirivalveamet

2022

Avaldatavate andmete üldkirjeldus

Avaandmete (*open data*) all mõistetakse masinloetavas formaadis andmeid, mida võivad kõik vabalt ja avalikult kasutada.

Avaldatavate andmete allikas on Piirikontrolli andmekogu (edaspidi PIKO).

Piirikontrolli andmekogu asutamise eesmärk on tagada siseturvalisus ja avalik kord isikute ning transpordivahendite piiriületusel kogutud andmete töötlemise kaudu. Piirikontrolli andmekogus sisalduvaid andmeid kasutatakse siseturvalisuse tagamisega seonduvate tegevuste ja sündmuste analüüsimisel ja statistilistel eesmärkidel.

PIKO-st avaldame järgmised andmekomplektid:

- **Isikute piiriületused (sisse suund)**
- **Isikute piiriületused (välja suund)**
- **Mootorsõidukite piiriületused**
- **Veesõidukite piiriületused**
- **Õhusõidukite piiriületused**
- **Rongide piiriületused**

Avaandmetesse väljastatakse ainult andmeid, mis tähistavad reaalset piirikontrolli läbimist ehk esimese astme piirikontrolli andmeid.

Andmete avaldamise aeg

Andmed avaldatakse alates 2016. aastast kuni viimaste kõige värskemate andmeteni. Avaldatavaid andmeid uuendatakse kord nädalas – neljapäeval. Varem avaldatud andmed võivad iga avaldamiskorraga täpsustuda või muutuda.

Schengeni viisaruum

Schengeni[1] alasse kuulub 26 riiki ja suures osas kattub see Euroopa Liidu (EL) territooriumiga. Eesti on alates 2007. aasta 21. detsembrist Schengeni ühtse viisaruumi liige. Schengeni liikmesriikide vahel asuvatel piiridel ehk sisepiiridel üldjuhul piirikontrolli ei teostata. Sisepiiri võib ületada igal ajal meelepärases kohas. Sellegipoolest tuleb kaasas kanda isikut tõendavat dokumenti, milleks on pass või isikutunnistus (ID kaart)[2].

Schengeni viisaruumi saab siseneda välispiiri ületades. Välispiiri saab ületada rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunktides[3].

Kolmandad riigid

Kolmandateks riikideks nimetatakse Euroopa Liitu ja Schengeni viisaruumi mitte kuuluvaid riike[4].

---

[1] Schengeni lepingu rakendamise konventsioon: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:42000A0922(02)&from=EL

[2] Loe lähemalt piiriületusinfo kohta: https://www.politsei.ee/et/piiriueletusinfo

[3] Loe lähemalt Schengeni põhimõtete kohta: https://vm.ee/et/peamised-schengeni-pohimotted

[4] Loe lähemalt kolmanda riigi kodaniku mõiste kohta: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006R0562&from=ET

Avaldatavate andmete valiku tingimused

Isikute piiriületused (sisse ja välja suund)

Isikute piiriületuste sisse ja välja suund antakse välja erinevate andmekomplektidena.

Inimesed, kes soovivad ületada välispiiri, peavad piiri ületama vaid rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunktide kaudu nende kindlaks määratud lahtiolekuaegadel. Välispiiri ületamine mujalt kui piiripunkti kaudu või väljaspool selle lahtiolekuaegu loetakse riigipiiri ebaseaduslikuks ületamiseks.

Sisepiiri võib inimene ületada igas kohas piirikontrolli läbimata. Kuigi sisepiiridel ei toimu piirikontrolli on inimesel kohustus kanda endaga kaasas isikut tõendavat dokumenti (isikutunnistus või pass).

Mootorsõidukite piiriületused

Mootorsõidukiks nimetatakse mootori jõul liikuvat sõidukit, välja arvatud üksnes piiratud liikumisvõimega isikule kasutamiseks ettenähtud mootoriga sõidukit, jalgratast, kergliikurit, pisimopeedi, robotliikurit, maastikusõidukit, trammi ja sõidukit, mille valmistajakiirus ei ületa kuut kilomeetrit tunnis[5].

Avaldatavad mootorsõidukite andmed liikide lõikes:

- Sõiduauto
- Veoauto
- Buss
- Mootorratas
- Mopeed
- Haagis
- Muu

Veesõidukite piiriületused

Veesõiduki all mõistetakse ujuvvahendit, mis on mõeldud veekogul liiklemiseks, sealhulgas teisaldatav ujuvvahend[6].

Avaldatavad veesõidukite andmed liikide lõikes:

- Kaubalaev
- Lõbusõidulaev (n. jaht, kaater)
- Merematkelaev (kruiisilaev)
- Reisiparvlaev (liinilaev)
- Ro Ro Kaubalaev (sõidukite vedamiseks mõeldud laev)
- Muu

Avaandmete hulgast on välistatud sõjalaevade kategooriasse kuuluvad veesõidukid.

Õhusõidukite piiriületused

Õhusõiduki all mõistetakse aparaati, mis püsib atmosfääris õhu vastumõjul, välja arvatud maa- või veepinnalt põrkunud õhu vastumõjul[7].

---

[5] Liiklusseadus

[6] Meresõiduohutuse seadus

[7] Lennundusseadus

Avaldatavad õhusõidukite andmed liikide lõikes:

- Reisilennuk
- Eralennuk
- Kaubalennuk
- Helikopter
- Muu

Avaandmete hulgast on välistatud sõjalennukite kategooriasse kuuluvad õhusõidukid.

Rongide piiriületused

Rongi all mõistetakse kokkuhaagitud ja nähtavate signaalidega tähistatud raudteeveeremit, mis koosneb vagunist ja vähemalt ühest vedurist või mootorvagunist, samuti käsitatakse rongina jaamavahesse saadetavat nähtavate rongisignaalidega tähistatud üksikvedurit, manöövervedurit, töörongi, mootorvagunit, rööbasbussi, mittemahatõstetavat dresiini ja muud iseliikuvat eriveeremit, juhtratastega eriveeremit või veovahendit[8].

Avaldatavad rongide andmed liikide lõikes:

- Reisirong
- Kaubarong
- Vedur (kuni aprill 2020)
- Muu (sisaldab ka „Vedur“ alates aprill 2020)

Andmete formaat:

Andmed avaldatakse CSV-formaadis failidena. Faile saab alla laadida ka kokku pakitult ZIP-formaadis.

Failides kasutatakse andmeelementide eraldajana *tab*'i. Failide kodeeringuna on kasutusel UTF-8.

Mõisted

Sisepiir - Eesti ja Euroopa Liidu liikmesriigi ühine maismaapiir, sealhulgas jõe- ja järvepiir (riigipiiri seadus);

Välispiir - Eesti riigipiiri osa, mis ei ole sisepiir (Riigipiiri seadus);

Piiripunkt – koht, mille kaudu pädevad asutused lubavad ületada välispiiri;

Piirikontroll – vastavalt käesolevale määrusele ja selles sätestatud eesmärkidel piiril teostatav tegevus, mis igast muust põhjusest sõltumata leiab aset ainult piiriületamise kavatsuse või piiriületamise korral ning koosneb kontrollidest ning patrull- ja vaatlustegevusest;

I astme piirikontroll - esimese astme piirikontroll on välispiiri ületava isiku esmane kontroll, mille käigus kontrollitakse reisidokumendi kehtivust ja ehtsust, isikusamasust, asjakohaseid andmebaase ning Schengeni piirieeskirjades sätestatud riiki sisenemise või riigist lahkumise tingimustele vastavust.

Riikide grupid[9]:

EL – Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikud

[8] Raudteeseadus

[9] https://vm.ee/et/viisavaba-reisimine-eestisse

EMP – Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriikide kodanikud

CH – ELi ühtse viisaruumi (Schengeni ala) täisliikmesriigi elamisloa omanikud

Andmeelementide kirjeldused:

Avaldatava andmeelemendi nimetus ja kirjeldus	Isikute piiriületused	Mootorsõidukite piiriületused	Veesõidukite piiriületused	Õhusõidukite piiriületused	Rongide piiriületused
Piiriületuse kuupäev – isiku või sõiduki piiri ületamise kuupäev	X	X	X	X	X
Piiripunkt – riiki sisenemisel või väljumisel läbitud piiripunkt	X	X	X	X	X
Piiripunkti tüüp - *Maismaapiir* - *Merepiir* - *Õhupiir*	X				
Kodakondsus – piiri ületava isiku kodakondsus - *Määratlemata - määratlemata kodakondsusega ja kodakondsuseta isikud* ** kodakondsuseid, mida esineb loetelus alla 5-e märgitakse „Muu“*	X				
Kodakondsus lühend – isiku kodakondsuse riigi rahvusvaheline kolmetäheline kood	X				
Riikide grupp – piiri ületava isiku kodakondsuse riigi grupp - *3.riik* - *Schengen* - *EL/EMP/CH*	X				
Piiriületuse suund – riiki sisenemise või väljumise suund - *Sisse* - *Välja*		X	X	X	X
Transpordivahendi kategooria – piiri ületava transpordivahendi kategooria - *Buss* - *Eralennuk* - *Haagis* - *Helikopter* - *Kaubalaev* - *Kaubalennuk* - *Kaubarong* - *Lõbusõidulaev* - *Merematkelaev* - *Mootorratas* - *Mopeed* - *Muu* - *Reisilennuk* - *Reisiparvlaev*		X	X	X	X

– *Reisirong* – *Ro Ro Kaubalaev* – *Sõiduauto* – *Veoauto* – *Vedur*					
Transpordivahendi registreerimise riik		X			
Veesõiduki registreerimise riik			X		
Õhusõiduki registreerimise riik				X	
Lähte- või sihtriik – info kuvatakse ühes väljas, eristatakse suuna järgi (väli „Piiriületuse suund“). *Näide:* *Suund sisse -> lähteriik näitab kust sõiduk saabus.* *Suund välja -> sihtriik näitab kuhu sõiduk läks.*			X		
Sugu – piiri ületava isiku sugu (naine või mees) – *Mees* – *Naine* – *Teadmata*	X				
Vanuserühm – piiri ületava isiku vanuse vahemik – *0-17,* – *18-64* – *65+* – *Teadmata*	X				